

Przykładowe zadanie

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenia:

D[nia] 5 II zostawiwszy pewną siłę na obronę obozu, sam wyruszyłem w 30 koni i 50 kosynierów celu oczyszczenia reszty granicy, aż do Czeladzi. Dowiedziałem się, że w Maczkach cała straż graniczna w liczbie 300 ludzi jest skoncentrowana. W marszu moim przez Olkusz, skąd Moskale uciekli do Miechowa, proklamowałem Rząd Narodowy (...)

D[nia] 6 II z rana wyruszyłem przez Sławków do Maczek; stanąwszy tam ze smutkiem dowiedziałem się, że tam nieprzyjaciela nie zastałem, bo wszystkie siły moskiewskie skoncentrowały się w ilości 300 ludzi w Sosnowcu. Wsadzwszy więc piechotę i kawalerię na pociąg do Sosnowca pojechałem. Przybyłem tam około godz. 1 w nocy, o wiorstę od stacji wysadziłem konie i ludzi z pociągu; rozkazałem, aby środek mojej siły tworzyli kosynierzy, na prawym zaś i lewym skrzydle szli strzelcy w tyralierów rozsypani, sam z kawalerią ustawiłem się od strony granicy pruskiej, poza dworcem kolei żelaznej, gdyż tam, w razie naszego zwycięstwa spodziewałem się, że moskale rejterować będą.

Wszystkie te rozkazy najwyborniej uskutecznione zostały; pomimo ciemności nocy o godz. 12 i pół, wszyscy stanęli do boju w przeznaczonym miejscu i równocześnie pierwszy atak został wykonany. Moskale musieli być zawiadomieni i przysposobieni, bo w pierwszej chwili napadu, chociaż najciszej się odbył, z dwóch budynków, to jest komory celnej i stacji kolei żelaznej, morderczym ogniem nasza wiara przywitani (...) Trzeba więc było całe usiłowanie wyteńczyć na zebranie rozpierzchniętych kosynierów i strzelców, a Boskim cudem w przeciągu pół godziny, usiłowania te najpomysłniej udały się. Uszykowawszy wiara na nowo do szturmowi z równą zapalczliwością wykonany został, a lubo znów nasi przez Moskale strasznym gradem kul przywitani zostali, wkrótce drzwi wylamane zostały i budynki zdobyte. Moskale uciekli i wymykali się drogami i kątami sobie znanymi, a jeden ich oddział z 50 ludzi umykając ku granicy pruskiej wpadł na naszą kawalerię, dał ognia. Wytrzymałszy salwę tę, rzuciłem się z kawalerią na ów oddział, który do szczętu zniesiony został.

Tymczasem kosynierzy i strzelcy przetrząsali budynki i pojedynczo ukrytych tam jeszcze żołnierzy łapali i rozbrajali. Na tym się skończyła krwawa rozprawa naszej wiary, a zdobyczą dnia tego było 600.000 zł polskich zabranych za kwitami z komory, 40 koni z całym przyrządem, 100 cetnarów ołowiu itp. Po tym krwawym chrzcie przybyłem do Dąbrowy, gdzie znużonych do najwyższego stopnia ludzi i konie, po wygodnych kwaterach porozlokowałem. Rozbitki moskiewskie schroniły się w Prusach (...) Pomimo strasznego przez cztery i pół godziny prawie nieustannie utrzymywanego ognia (...) mam tylko 3 zabitych, 17 rannych i 1 ubitego konia. Straty moskiewskie są bardzo znaczne: rannych Moskale wspólnie z moimi w szpitalu w Dąbrowie złożyłem, około 30 jeńców moskiewskich, a pomiędzy nimi kapitana żandarmów, oficera, na słowo honoru, że nigdy przeciwko nam walczyć nie będzie, i że zaraz za granicę wyjedzie, puściłem, a żołnierzy bez żadnej z ich strony zobowiązań, najserdeczniej z nimi rozstawiłem się i po złotych polskich 2 na drogę wypłaciwszy, na wolność wypuściłem.

1. Określ obszar będący celem powstańców:

.....

2. Oszacuj siły powstańcze:

.....

3. Określ jaki obiekt został przez powstańców zdobyty po całonocnej walce:

.....

4. Wymień 3 skutki opisanej w tekście źródłowym bitwy:

.....

.....

.....

5. Podaj dokładną datę (dzień, miesiąc, rok) opisanej w tekście źródłowym bitwy:

.....

6. Podaj imię i nazwisko autora tekstu:

.....

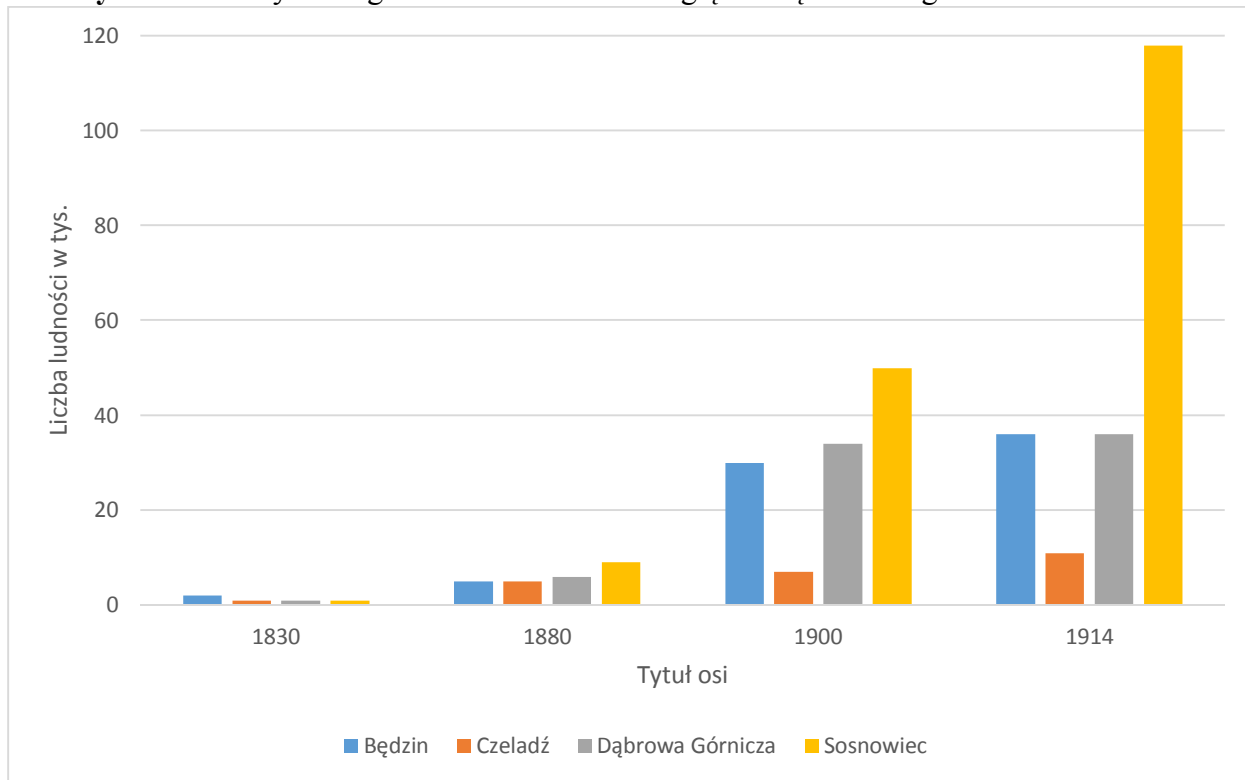
7. Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej, zaczynając od tego, które miało miejsce najwcześniej. Wpisz liczby 1-6 w puste pola po prawej stronie.

a) Odparcie ataku przez Rosjan	(...)
b) Opanowanie budynków przez powstańców	(...)
c) Marsz oddziałów powstańczych w kierunku granicy	(...)
d) Przewiezienie powstańców przy użyciu pociągu	(...)
e) Wycofanie się wojsk rosyjskich do Sosnowca	(...)
f) Pościg wojsk powstańczych	(...)

Przykładowe zadanie

Zapoznaj się z danymi statystycznymi i wykonaj polecenia:

Wykres: Zmiany demograficzne w miastach Zagłębia Dąbrowskiego w XIX i XX w.

1. Scharakteryzuj tendencję zmian w miastach Zagłębia Dąbrowskiego między 1830 a 1914 rokiem:

.....

.....

.....

.....

.....

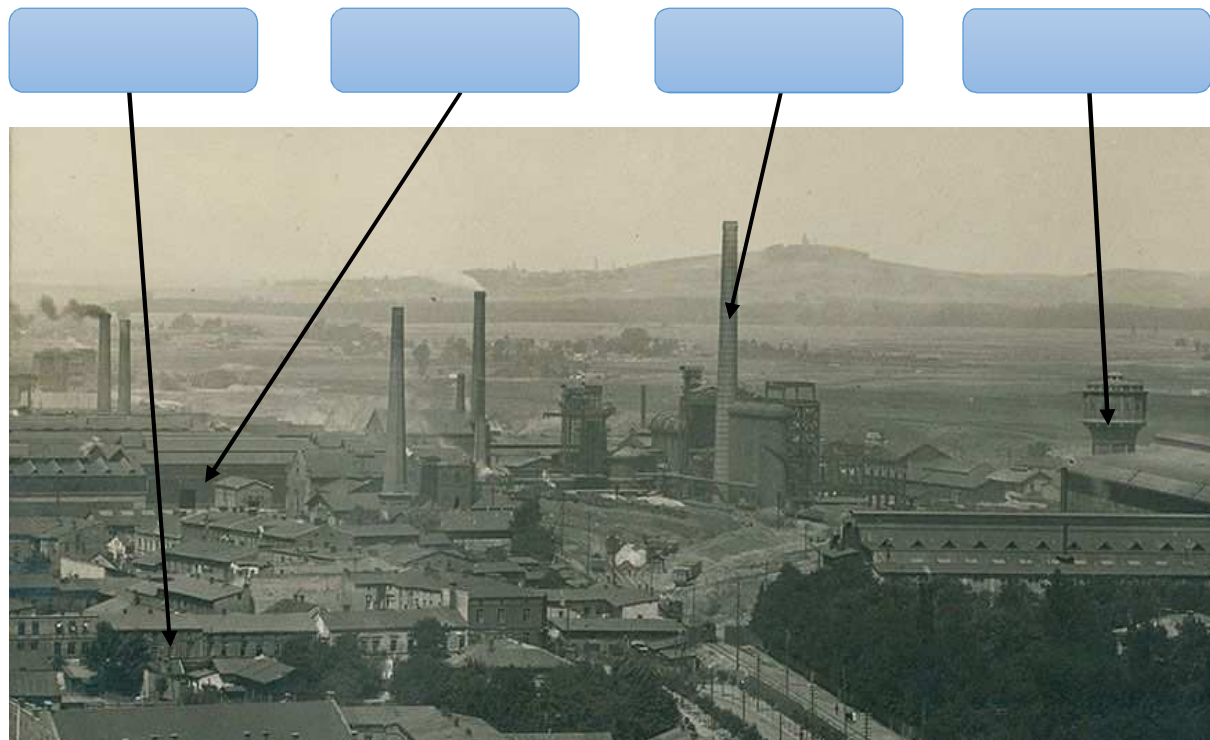
2. Wymień 3 czynniki, które miały istotny wpływ na proces przedstawiony na wykresie:

-
-
-

Przykładowe zadanie

Zapoznaj się z ilustracją i wykonaj polecenia:

Huta Bankowa w Dąbrowie Górniczej, widok ogólny

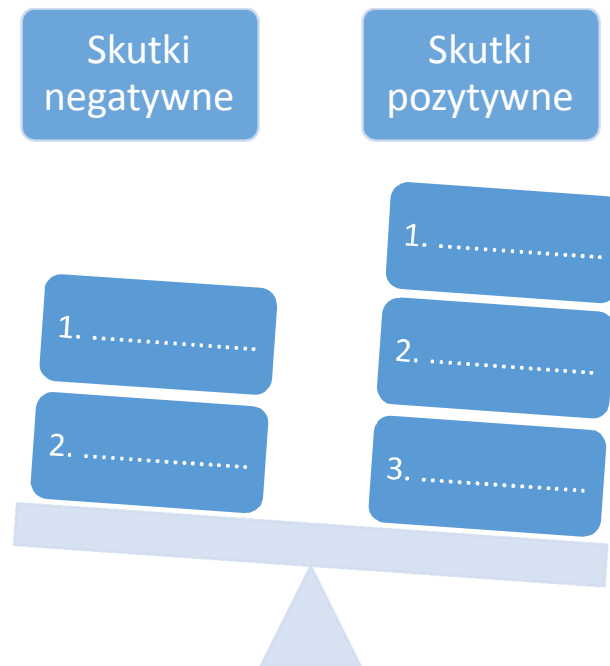
Huta Bankowa w Dąbrowie Górniczej, widok ogólny

1. Wyjaśnij jaką funkcję pełniły poszczególne elementy zamku i zaznacz je na schemacie

- a) komin fabryczny -
- b) budynki fabryczne -
- c) mieszkania robotnicze -
- d) wieża ciśnień -

2. Przedstaw skutki uprzemysłowienia miast Zagłębia Dąbrowskiego. Wyjaśnij, które z nich były Twoim zdaniem pozytywne, a które negatywne. Przemyslenia umieść na schemacie:

Uprzemysłowienia miast Zagłębia Dąbrowskiego

Przykładowe zadanie

Zapoznaj się z tekstami źródłowymi i wykonaj polecenia:

Tekst 1:

Polskę ogarnęła fala strajków robotniczych. Fabryki w Łodzi, Sosnowcu, Dąbrowie Górniczej i Grodźcu przestają pracować. Robotnicy rzucają pracę i wychodzą na ulicę ze sztandarami. Domagają się od okupanta wolności dla Polski. Byłem świadkiem jak pochód robotniczy z czerwonym sztandarem przechodził koło naszej chaty, a mój ojciec wówczas był przed chatą. Widząc pochód, zaczął krzyczeć: „Niech żyje Polska, precz z carem”. Po paru dniach gubernator carski przysłał do Zagłębia Dąbrowskiego kozaków, którzy zaczęli przeprowadzać pacyfikację. Kozacy bili najakwiei ludzi, przeważnie mężczyzn, na ulicach. Nastąpiła fala terroru ze strony okupanta. Aresztowano i rozstrzelano wielu działaczy robotniczych. Zapelnily się więzienia polskimi patriotami, których masowo wysyłano na Sybir, do ciężkich robót.

B. Zagórny, *Chłopak spod strzechy. Pamiętnik*, oprac. D. Majchrzak, J. Wywiał, Będzin 2014.

Tekst 2:

W Zagłębiu Dąbrowskim strajk powszechny sparaliżował działalność władz carskich. W oparciu o jak najszerze rzesze strajkujących Komitet Zagłębiowski SDKPiL usiłował stworzyć rewolucyjną władzę. Uzbrojeni robotnicy obsadzili drukarnie. Komitet ściągął od fabrykantów podatki na rzecz strajkujących. Zorganizowano zbrojną milicję robotniczą i sądy ludowe. Tak powstała „Republika Zagłębiowska”.

A. Kozłowski, *Strajk październikowo-listopadowy*, Warszawa 1955.

Tekst 3:

Ponieważ fabrykanci nie chcieli dawać żadnych w ogóle ustępstw i ciągle zwlekali z odpowiedzią na przedstawione im żądania, robotnicy (około 2000) chcąc zmusić kapitalistów lub ich pełnomocników do szybszego i skuteczniejszego prowadzenia rokowań, postanowili jednogłośnie na zebraniu wezwać robotników, zajętych przy rozgrzewaniu wielkich pieców w zakładach hutniczych, a w kopalniach przy wodnych pompach i kotłach, aby przyłączyli się do strajku. Najbliżej od miejsca zebrania była położona huta żelazna „Katarzyna”. Tam też się udaliśmy.

Przez portiernię i bramę, którą na żądanie robotników otwarto, robotnicy poczeli wchodzić do wnętrza Huty. Zaczynało się wtedy dobrze już ściemniać, była godzina trzy kwadrans na szóstą. Robotnicy, idący na przodzie tłumu, zauważywszy żołnierzy (około 60) stojących w dwóch rzędach z bronią przy boku w odległości stu kroków od bramy, zatrzymywali się na placu fabrycznym pomiędzy portiernią a ambulatorium. Tłum cały, będący jeszcze na ulicy, nie wiedząc dlaczego tamci się zatrzymali, napierał coraz bardziej, wołając: „Jazda, naprzód!”. Oficer kazał bić w bęben na alarm i zawołał 3 razy: „Uchodi! Uchodi! Uchodi!”. Bezpośrednio po tym padły strzały. Robotnicy, nie mając czasu cofnąć się, padli ofiarą karabinowych salw. Na uciekających nacierało żołdactwo ze wszystkich stron bijąc ich kolbami i bagnietami. Rzeź ta trwała 15 minut. Gdy wszystko ucichło, przybyli ludzie, aby ratować rannych, poznawać poległych. Dzika tuszcza żołdaków nie pozwoliła przybliżyć się, grożąc strzałami. Przybyli musieli patrzeć na wolno konających z upływu krwi i na wołających o pomoc rannych, nie mogąc im nic pomóc. Dopiero później zaczęto zabierać rannych i zamordowanych.

Z pola walki. Wydawnictwo SDKPiL, nr 7, 29 III 1905.

Wymień 3 przykładowe działania strajkujących:

.....
.....
.....

Wyjaśnij co wydarzyło się na terenie Huty Katarzyna:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Wymień 3 formy represji stosowanych przez władze carskie wobec strajkujących:

.....
.....
.....

Określ rok, w którym miały miejsce opisane wydarzenia:

.....

Wymień 3 inne miasta Królestwa Polskiego, w których doszło wówczas do strajków:

.....
.....
.....

Wyjaśnij pojęcie „Republika Zagłębiowska”:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....